

Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theils talepapir

Anledning	BUU alm del samrådsspørgsmål J, K og L.
Dato / tid	1. juni.
Sted	Børne- og Undervisningsudvalget
Talens varighed	10 min.

Samrådsspørgsmål J, K og L stillet af Charlotte Broman Mølbæk (SF) og Mette Thiesen (DF).

Spørgsmål J: "Hvad er regeringens holdning til, at mange børn og unge diagnosticeret ADHD ikke tilbydes den fagligt set bedste behandling og hjælp, fordi medicin bliver førstevalget frem for pædagogiske og psykologiske tiltag til barnet og familien, hvilket bl.a. ses ved eksplosionen i antallet af børn og unge, der får ADHD medicin?"

Spørgsmål K: "Hvilke initiativer agter regeringen at sætte i værk, så børn og unge diagnosticeret med ADHD får bedre hjælp end i dag, og vil regeringen herunder sikre en plan for ikkefarmakologiske behandlingstilbud for børn og unge med ADHD?"

Spørgsmål L: "Hvordan vil regeringen understøtte forebyggende indsatser i dagtilbud og skoler, så færre børn får diagnoser, men bliver grebet langt tidligere, når de mistrives?"

Det talte ord gælder

Tak for det, og for også at indkalde os alle tre. Det er fuldstændig rigtigt. Det er sådan en Bermuda-trekant, familierne bliver trukket ind i, som dækker præcist de her områder. Og nu har jeg siddet nogle år, også som undervisningsminister. Og der er ingen tvivl om, at uanset hvilken en af de her tre ministerposter, man sidder på, så kommer man i kontakt med et og samme problem, nemlig det, som det her samråd handler om. Så tak for det.

Nu, jeg sidder som socialminister, så er jeg misunderlig på undervisningsministerens meget klare lovgivning. For det er fuldstændigt krystalklart, at der skal tilbydes sygeundervisning. Det skal der efter 15 dage med hjemmel i § 23 i folkeskoleloven og den vejledning, der hører til der. Når man er socialminister, hvor lovgivningen ikke er lige så tydelig, så bliver man misundelig på så klart et lovgrundlag.

Det ændrer bare ikke på virkeligheden. Og det er jo præcist derfor, går jeg ud fra, at der er indkaldt til det her samråd. For selv der, hvor der er tydelighed i lovgivningen, så lykkedes vi ikke med at løfte denne her opgave.

For de familier, det handler om. Nu skal vi passe på med at være anekdotiske. Så er den største opgave, man har, som forælder til et barn med handicap som fx ADHD, det er slagsmålet med systemet. Altså det at finde rundt i systemet, det er den største opgave, man har. Og faktisk en større opgave end det at være forælder til et barn med handicap. Det kan vi simpelthen ikke være bekendt.

Derfor har vi også fra regeringens side lagt op til, at vi skal tage fat i borgere med handicap. Jeg tror faktisk, at det er første gang, at borgere med handicap har fyldt så meget, som tilfældet er, i et regeringsgrundlag. Det er jeg rigtig glad for. Og det håber jeg, vi kan komme videre med, for det er meget svært at løse.

Jeg tror, at en af de ting, vi skal starte med, det er at få skilt ad, hvad der er psykiske lidelser og hvad der er psykiske handicaps. Det er to fuldstændig forskellige ting og det skal gribes fuldstændig forskelligt an. Nogle gange taler vi om mistrivsel, som om det er sådan en hat, hvor al ting er ens. Og det gør vi, på trods af, at der i dag er kommet tal fra undervisningsministeren, der viser, at hver 10. barn går hjem til en fuld forælder. Det er alt andet lige et lidt anderledes problem, og en anden årsag til, at barnet mistrives, end der, hvor man har ADHD, og ingen har formået at hjælpe familien. Det er jo to fuldstændig forskellige ting. I begge familier mistrives barnet, men det er totalt forskellige årsager og totalt forskellige ting, der skal til.

Hos barnet, der kommer fra en familie med alkoholproblemer, der kan nogle af udslagene hos barnet være angst eller depression eller stress. For det er den måde, man som menneske kan reagere på de hjemmeforhold. Der er jo ikke tale om et handicap. Der er tale om nogle massive, sociale problemer, som den familie

skal have en helt anden type hjælp med og hvor barnet skal have en helt anden type hjælp, end det, vi taler om, når vi taler om et barn med handicap.

Bare for at sige, at jeg synes, en af de vigtigste ting i det her er, at vi er enormt dårlige til at få skilt mistrivelsdagsordenen ad, og få talt om den i de delelementer, den består af.

Den næste ting, jeg ikke synes, vi er gode nok til, det er, at der sker sådan en siloopdeling. At der er nogle ting, der foregår på sundhedsområdet og noget, der foregår på undervisningsområdet og noget, der foregår på socialområdet. Derfor har jeg været stærkt optimistisk på 10-års planen i psykiatrien, fordi den formåede både at få lagt et fagligt grundlag, men det formåede også politisk at få bundet ministerierne på tværs af siloen op på hinanden både i forhandlingerne og i forbindelse med udmøntningen, og i forbindelse med de værktøjer, man tager fat på.

Punkt 1 i den aftale, der blev indgået før valget med bredt flertal i folketinget, er, at man vil etablere et lavtærskeltilbud. Det ligger ikke på mit ressort, men jeg vil gerne sige, at set med mit ressorts briller er det det, jeg har størst forhåbninger til, fordi jeg tror, det vil bringe os rigtig langt. Det var noget af det, jeg var optaget af, da jeg sad som undervisningsminister. Så jeg synes, at der sker nogle ryk i forhold til forståelsen af, hvor vigtigt det er, at den silonedbrydning sker.

Så vil jeg prøve at sige lidt om de her konkrete ting. Altså hvad er det for værktøjer, man har på serviceloven.

Først og fremmest har kommunerne jo et ansvar for at tilbyde både familien og barnet rådgivning. Og det vil sige støtte dem i forhold til de problemstillinger, der er. Det kan jeg allerede på forhånd sige, at det kender jeg eksempler på, hvor det ikke har været sådan. Jeg kender også omvendt eksempler på, at det har været sådan. Og det vil sige, nu er der tidligere nogle, der har brugt begrebet postnummerlotteri. Og bare for at sige, at ja, der er den type af historier, hvor man tænker, er det her overhovedet et velfærdssamfund? Og så er der det omvendte, hvor der er familier, der i den grad har stødt på kompetente sagsbehandlere, gode sags gange og rigtig gode både skoletilbud og sociale tilbud.

Så bare for at sige, at det findes i begge afarter. Jeg synes, vi har svært ved at leve med, at forskellene er så store, som de er. Det er en af årsagerne til, at vi fra regeringens side

har skrevet specialeplanlægning ind i regeringsgrundlaget. Det var noget af det, der også blev arbejdet med hen over de sidste fire år. Og når vi har været optaget af specialeplanlægning, så er det jo netop fordi, at det er der, man kan komme med nogle faglige beskrivelser. Med den viden, vi har, hvordan forestiller man sig, at et godt sammensat kvalitetsforløb kan være for barnet eller den unge. Og for familien til barnet eller den unge. Så specialeplanlægningen er noget af det. Jeg ved, at det er et lang, sejt træk. Jeg ville ønske, at jeg kunne gøre sådan her med en tryllestav, så virker det hele. Det kan vi ikke. Men jeg mener, at specialeplanlægning bringer os derhen ad.

Så er det vigtigt, at man får lavet en forebyggende indsats, at man fx har samtaler eller netværksdannelser, det er selvfølgelig fordi, at rigtig mange familier får rigtig meget ud af at tale med andre familier i en lignende situation og kan lære af deres erfaringer

Så har kommunen selvfølgelig ansvaret for at tilbyde hjælp efter de handicapkompenserende bestemmelser. Det er også derfor, at det er vigtigt for mig at lave den der adskillelse mellem, hvornår taler vi om psykisk sygdom og hvornår taler vi om handicap. Og når vi taler om ADHD, så taler vi om handicap.

Derfor kan der også være tilfælde, hvor barnets behov som følge af deres ADHD, den er så indgribende, at forældrene har brug for støtte. Og det kan gives i form af aflastning til forældrene, der passer et barn med handicap i hjemmet eller som merudgifter til dækning af de merudgifter, der følger af et handicap.

Og i den forbindelse er det vigtigt for mig at sige, for det er en punisk krig, siger jeg bare. Spørgsmålet om merudgifter, det er muligvis det værste, der findes på handicapområdet. Og det er fordi, at vi har i en eller anden, jeg ved ikke, hvordan vi egentlig har fundet på noget så vanvittigt, men vi har i vores klogskab på Christiansborg fundet på, at man skal afregne regning for regning. Og det vil sige, at rigtig meget af den skæld ud, kommunerne får, handler faktisk slet ikke om kommunerne, men om, at vi i al vores visdom har fundet på, at hvis man har brugt 23,75 på et eller andet, så skal man kunne dokumentere det over for kommunen, der efter følgende skal kunne godkende det. Når man så dagen efter bruger 202,50 ører, så skal man kunne dokumentere det, og det skal man så have godkendt i kommunen.

Og så kan man j godt regne ud, når der fx er 60.000, jeg tror, der er i omegnen af 60.000, I må ikke hænge mig op på tallet, ting, man kan få merudgiftsydelser for. Hvis man så har et barn med handicap, så bliver det alligevel et antal gange, man kommer hen over den øvelse. Og det gør det jo også for kommunen. Der er nul mennesker, der vinder på ideen om, at man skal hoppe fra regning til regning.

Og derfor har vi i forbindelse med den økonomiaftale, der lige er blevet indgået med kommunerne, taget efter min mening et af de allervigtigste skridt, vi kan i forhold til forældre til børn med handicap og i forhold til voksne med handicap. Nemlig at sørge for, at de ikke skal hoppe fra regning til regning. Vi skal finde en anderledes model, sådan at det ikke er det, man skal bruge alle sine kræfter på. Men at man bruger sine kræfter på det barn, man har derhjemme, og som har ret til lige så mange kram som alle andre børn. Så tiden ikke skal bruges på al det der bureaukrati.

Så bare for at sige, der findes faktisk rigtig mange forpligtelser i lovgivningen, både til støtte og hjælp, der findes forpligtelser til forebyggelse, der findes de almindelige handicapkompenserende regler. Og det kan man godt liste op og det ser rigtig fint ud, men summa summarum er, at vi er simpelthen ikke gode nok på handicapområdet. Det er vi ikke, og det går ud over familier. Og det går ud over forældre til børn med handicap, og derfor er det en ekstrem stor belastning.

Jeg synes, at der er lagt nogle rigtig gode snore ud for, hvordan vi kan gøre det bedre. Men jeg vil gerne slutte af med at sige, at sundhedsområdet og uddannelsesområdet blev etableret umiddelbart efter vikingetiden, og det er ikke en joke, det er rigtigt. Spanien og England, de ligger og slås med hinanden om, hvem der etablerede det første universitet. På det universitet, der var der jura, teologi og så selvfølgelig medicin. Og i tusinde år har man så brugt på at forfine og forældre i den vestlige verden de to velfærdsområder.

Og det vil sige, at på de to andre velfærdsområder, der har vi en systematik, som vil sige, at vi faktisk er rigtig gode til diagnosticering. Som gør, at lovgrundlaget selvfølgelig er klar. Og på socialområdet, og det er jo der, en borger med handicap primært hører hjemme. Altså jeg skal snart give en officiel undskyldning fra statens vegne for den måde, vi greb handicapområdet an på fra 1933 til 1980. Altså bare for at sige, at vi har at gøre med et fuldstændigt umodent område.

Og derfor, hvis man som borger har en oplevelse af, at der måske er lidt lang vej igen, før man kan genkende det velfærdssamfund, man normalt støder på, på sundhedsområdet og på skoleområdet, så har man helt ret.

Vi er ufatteligt umodne i vores velfærdssamfunds tilgang til borgere, der har nogle problematikker, der lapper ind over socialområdet eller har sin rod i socialområdet. Det er så, hvad enten vi taler om psykiatriske diagnoser, hvor vi er rigtig gode til diagnosticering, men den del, der ligger inden for servicelovens rammer og den hjælp og støtte, der skal til, det kan vi altså ikke endnu.

Og det gælder så desværre også for den specialiserede del, når vi taler om alle de dele af livets faktorer. Når det gælder fx skole og arbejdsområdet. Så bare for at sige, at jeg mener, at der er utrolig lang vej igen, jeg håber ikke, at vi er tusind år om at gøre det her område modent, det vil jeg synes er lidt langhåret.

Så jeg håber, vi kan rykke lidt hurtigere ud over isen. Bare for at give en ide om, at der er dybe problemer med at få grebet folk ordentligt. Det er jeg uendeligt ked af. Og jeg ville ønske at jeg havde en tryllestav, der kunne gøre, at vi gjorde det anderledes fra i morgen af.

Tak for ordet.